

AENEIDOS XI

femineum clamorem ad caeli sidera tollunt.
 qui cursu portas primi inrupere patentis,
 hos inimica super mixto premit agmine turba, 880
 nec miseram effugiunt mortem, sed limine in ipso,
 moenibus in patriis atque inter tuta domorum
 confixi exspirant animas. pars claudere portas,
 nec sociis aperire uiam nec moenibus audent
 accipere orantis, oriturque miserrima caedes 885
 defendentum armis aditus inque arma ruentum.
 exclusi ante oculos lacrimantumque ora parentum
 pars in praecipitis fossas urgente ruina
 uoluitur, immissis pars caeca et concita frenis
 arietat in portas et duros obice postis. 890
 ipsae de muris summo certamine matres
 (monstrat amor uerus patriae, ut uidere Camillam)
 tela manu trepidae iaciunt ac robore duro
 stipitibus ferrum sudibusque imitantur obustis
 praecipites, primaeque mori pro moenibus ardent. 895

Interea Turnum in siluis saeuissimus implet
 nuntius et iuueni ingentem fert Acca tumultum:
 deletas Volscorum acies, cecidisse Camillam,
 ingruere infensos hostis et Marte secundo
 omnia corripuisse, metum iam ad moenia ferri. 900
 ille furens (et saeua Iouis sic numina poscunt)
 deserit obsessos collis, nemora aspera linoquit.
 uix e conspectu exierat campumque tenebat,
 cum pater Aeneas saltus ingressus apertos
 exsuperatque iugum siluaque euadit opaca. 905
 sic ambo ad muros rapidi totoque feruntur
 agmine nec longis inter se passibus absunt;
 ac simul Aeneas fumantis puluere campos
 prospexit longe Laurentiaque agmina uidit,